

Dziennik Urzędowy

ces. i król. Komendy obwodowej w Piotrkowie.

Część VII. — Wydana i rozesłana 8 Sierpnia 1915.

Treść: (88—102). 88. Ruch podróżnych w obrębie obwodów opoczyńskiego i koneckiego.—89. Przepisy policyi drogowej.—90. Zarządzający gminami.—91. Otwarcie etapowych urzędów pocztowych w obwodzie piotrkowskim.—92. Podatek gruntowy i podymny: odpisanie zaległości po koniec roku 1914.—93. Kasyerzy gminni.—94. Uregulowanie spożywania mąki i mięsa.—95. Przeznaczenie grzywien pieniężnych na cele humanitarne.—96. Otwieranie prywatnych szkół początkowych.—97. Uznanie dla Wójta gminy w Golezszach.—98. Kary sądowe.—99. Jadowite węże.—100. Rachunkowość w gminach.—101. Ofiara austro-węgierskiego komitetu zapomogowego.—102 Epidemia czerwoni.

88.

Ruch podróżujących w obrębie obwodów opoczyńskiego i koneckiego.

W dalszym ciągu obwieszczenia, zawartego w Dzienniku urzędowym Część VI. № 84, oznajmia się, że z rozkazu c. i k. Wojskowego Zarządu Gubernialnego, został kordon policyjny przełożony z dniem 25 lipca br. na linię Gapinin—Wir—Orońsk—Wierzbica—Krupów. Zezwolenia do przekraczania tej linii udziela wyłącznie Komenda Etapowa 6 Armii.

89.

Przepisy policyi drogowej.

№ 7648. Rozporządzenie c. i k. Komendy obwodowej w Piotrkowie, którem wprowadza się przepisy policyi drogowej dla obwodu piotrkowskiego.

I.

Postanowienia celem zapobieżenia uszkodzeniom dróg.

§ 1.

Każde rozmyślne albo przez zaniedbanie obowiązkowej ostrożności powstałe uszkodzenie tak samej drogi jakoteż należących do niej obiektów j. n. p. obmurowań, krawężników, po-

ręczy, słupów ochronnych, przepustów, mostów, rowów przydrożnych, drzew alejowych, kamieni i słupów wiorstowych, drogowskazów, tablic ostrzegawczych i t. d. będzie, o ile czyn tego rodzaju nie podpada pod postanowienia powszechnej ustawy karnej, karane jako przekroczenie przepisów policyi drogowej. Winny ma prócz tego wynagrodzić zrządzoną szkodę.

§ 2.

Paszenie bydła na bankietach drogowych, na szkarpach i w rowach przydrożnych jest zakazane; również nie wolno nikomu samowolnie kosić lub żąć trawy.

§ 3.

Używanie toru jezdni, bankietów, rowów i mostów do zgromadzania nawozu i innych nieczystości, do składania drzewa, kamieni budowlanych, piasku, ziemi i gruzu, zgartywanie śniegu leżącego na dachach lub przed domami albo w podwórzach na tor jezdny, bankiety i mosty, jakiegokolwiek zwązanie drogi w ogóle, odprowadzanie wody deszczowej, odpływów ze studni lub jakiegokolwiek innych odpływów, gnojówki i innych nieczystości do rowów przydrożnych, worywanie się w te rowy, dalej obwałowywanie lub zamulanie rowów jest zakazane. Usunięcie tego rodzaju szkodliwych urządzeń i przyprowadzenie do pierwotnego stanu zarządzane będzie na koszt winnego.

§ 4.

Jadący mają w miejscach, gdzie w celach konserwacyi drogi dla uniknięcia tworzenia się torów kołowych położono kamienie lub drzewo zmienić stronę jezdni i nie wolno im takich kamieni lub drzewa usuwać lub przez nie przejeżdżać.

Dróżnicy są obowiązani tego rodzaju kamienie do mijania lub zapory z drzewa przed nastaniem nocy usuwać.

§ 5.

Smykanie drzewa, pni drzewnych lub innych tego rodzaju przedmiotów, uszkadzających szutrówkę jest z wyjątkiem trwania sanny, zakazane.

§ 6.

Szybka jazda przez mosty, które nie są w całości murowane, jest zakazana.

Wozy z ciężkim ładunkiem mogą przez takie mosty przejeżdżać tylko pojedynczo.

Do hamowania wolno używać tylko suk; hamulców tylko wtedy, jeśli skutkiem ich działania obrót kół nie jest całkowicie wstrzymany.

Hamowanie łańcuchami jest wogóle wzbronione; hamowanie łańcuchem na ostro—tylko podczas gołoledzi.

§ 7.

Powierzchnia rafy musi być u wszystkich gatunków wozów gładka, t. j. bez żadnej wypukłości i bez żadnych wystających gwoździ albo śrub.

II.

Przepisy, odnoszące się do bezpieczeństwa ruchu jezdni.

§ 8.

Ruch na drogach nie może być ani w dzień ani w nocy wstrzymywany.

Wszelkie zapory ustawione przez osoby niepowołane, muszą być natychmiast na koszt winnych usunięte, niezależnie od dochodzeń, jakie przeciw nim za przekroczenie przepisów policyi drogowej wdrożone zostaną.

Pozwolenie na chwilowe złożenie materyałów, przeznaczonych do budowli prywatnych, na bankietach drogowych, uzyskać można u dotyczącego wójta gminy, jednak tylko w wyjątkowych i na szczególne uwzględnienie zasługujących wypadkach i pod ściśle oznaczonymi warunkami.

Zarówno na drogach jakoteż w bezpośrednim pobliżu tychże należy wszystkiego zaniechać, przez co przejeźdni mogliby doznać jakiegokolwiek szkody lub co by mogło spowodować spłoszenie się zwierząt pociągowych.

§ 9.

O ile zarząd drogowy z okazji naprawy drogi lub mostu albo z powodu zawiei śnieżnej urządzi drogę tymczasową, są przejeżdżające zaprzęgi aż do otworzenia ruchu na drodze właściwej, zobowiązane do używania tej drogi tymczasowej, zachowując przytem wszelkie przepisy, odnoszące się do ruchu drogowego.

§ 10.

Nie wolno pozostawiać niezaprzężonych wozów na drogach. Jeśli okoliczność taka spowodowana będzie jakimś wypadkiem, nie może wóz pozostać bez dozoru a w nocy bez oświetlenia. Czekające przed domami zajezdniami i t. d. wozy, muszą stać po za torem jezdny a w nocy być należycie oświetlone.

Karmienie koni na torze jezdny i to zarówno w obrębie jak i po za obrębem osad i miejscowości jest zakazane.

§ 11.

Zakazane jest przyczepianie jednego wozu do drugiego, z wyjątkiem wózków ręcznych, przyczepionych do wozów towarowych.

Dla poszczególnych rodzajów wozów może być wyjątkowe zezwolenie tego rodzaju udzielone przez wójta odnośnej gminy.

§ 12.

Szerokość ładunku wozu ciężarowego nie może przenosić 3 metrów. Nie wolno również na wozach umieszczać siedzeń, któreby sterczały po za szerokość ładunku lub wozu. Na drogach o szerokości 6 metrów lub węższych nie można obok siebie zaprzagać więcej koni, niż dwa.

§ 13.

W porze nocnej muszą być wozy zaopatrzone w zaświeconą, z daleka widoczną latarnię. Jazda saniami bez dzwonek jest bezwarunkowo zakazana.

§ 14.

Wszystkie pojazdy bez wyjątku mają jechać prawą stroną drogi, mijać na prawo a wyprzedzać na lewo; wozom, chcącym jadać pojazd wyprzedzić albo jadącym naprzeciw należy bez wahania pozostawić dość miejsca na wyminięcie.

Jazda po bankietach drogowych, wyprzedzanie jadących fur na mostach, tudzież jechanie kilku wozów w pobok siebie jest zakazane.

§ 15.

Zaprzęgom wojskowym musi każdy inny pojazd ustąpić z drogi a mianowicie lekkie wozy muszą usunąć się zupełnie z tej strony toru jezdny, którą zdąża zaprzęg wojskowy, zaś ciężkie (ładowne) wozy o ile możliwości o tyle zjechać z drogi lub stanąć, aby zaprzęg wojskowy miał dość miejsca do wyminięcia.

§ 16.

Woźnicy niewolno w czasie jazdy opuszczać swego zaprzęgu.

Jednemu woźnicy niewolno kierować dwoma lub więcej zaprzężonymi wozami.

§ 17.

Zakazane jest najsurowiej spać woźnicy w czasie jazdy.

§ 18.

Nadzór nad wykonywaniem i przestrzeganiem przepisów, zawartych w niniejszym rozporządzeniu spełniać będą przede wszystkim organy administracji drogowej, policji miejscowej, dalej żandarmerya i straż skarbową.

III.

Wykonywanie przepisów policji drogowej i postanowienia karne.

§ 19.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia, o ile nie podpadają pod postanowienia powszechnej ustawy karnej, karane będą grzywną pieniężną od 1 do 20 koron a w razie niemożności zapłacenia, aresztem od 6 do 48 godzin.

Karę pieniężną należy natychmiast złożyć, lub jej złożenie zabezpieczyć.

Złożenie kary pieniężnej nie uwalnia winnego od obowiązku naprawy uszkodzenia (przywrócenia do pierwotnego stanu) własnym kosztem, od bezzwłocznego usunięcia przeszkód, tamujących ruch, tudzież od wynagrodzenia zrządzonej szkody.

§ 20.

O nazwisku osoby, która się dopuściła przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia o policji drogowej należy natychmiast donieść Wójtowi celem wdrożenia dochodzenia karnego, a w razie koniecznym winnego do wójta podstawić.

Wójt gminy ma natychmiast, po sumarycznym zbadaniu okoliczności towarzyszących danemu przekroczeniu, wydać wyrok, wykonać nałożoną karę i wydać winnemu — o ileby tego żądał — odpowiednie poświadczenie, w którym zawarte ma być w danym razie orzeczenie, co do wynagrodzenia szkody.

Zażalenia przeciw wyrokom wójta w powyższych sprawach rozstrzyga Komenda Obwodowa.

§ 21.

Kary pieniężne, nakładane za przekroczenia przepisów niniejszych o policji drogowej wpływają na rzecz funduszu ubogich tej gminy, której wójt wydał wyrok karny.

90.

Zarządzający gminami.

Znaczna liczba sołtysów względnie podsołtysów w obrębie gminy **Ręczno** pozostaje w czynnej służbie wojskowej, lub zabrana na podwoły, opuściła swe posterunki.

C. i k. Komenda obwodowa zamianowała przeto:

1)	w Bęczkowicach, Walentego Dębskiego,	podsołtysem
2)	w Borkach, Aleksego Królikowskiego	"
3)	w Cieślach, Stanisława Mielczarka	"
4)	w Dąbrowie, Piotra Wojtałę	sołtysem
5)	w Dobreniczkach, Antoniego Fijołka	"
6)	w Górach, Jana Wroniszewskiego	podsołtysem
7)	w Łęgu ręczyńskim, Kazimierza Sokalskiego	"
8)	w Nowej Hucie, Walentego Gątkowskiego	"
9)	w Nakielnikach, Stanisława Misztelę	"
10)	w Ogródzonej, Stanisława Piątka	"

- 11) w Olszynach, Józefa Krasonia podsołtysem
- 12) w Piwakach, Jakóba Wójcika sołtysem
- 13) w Piwakach, Benedykta Legierskiego podsołtysem
- 14) w Podstolach, Stanisława Adamusa sołtysem
- 15) w Podstolach, Antoniego Krupę podsołtysem
- 16) w Przewozie, Jana Szymachę sołtysem
- 17) w Ślępietnicy, Franciszka Chmielewskiego sołtysem
- 18) w Wielkopolu, Ignacego Sobczyka podsołtysem
- 19) w Wyknie, Antoniego Mamińskiego „
- 20) w Wypalenisku, Józefa Rębelińskiego sołtysem
- 21) w Żerechowej, Teofila Gliszczyńskiego podsołtysem.

W obrębie gminy **Grabica** złożono z urzędu sołtysa w Jutroszewie Piotra Nawrota, tudzież jego zastępcę Józefa Kudrę a w ich miejsce zamianowano: Wojciecha Rusołowskiego—sołtysem a Franciszka Kudrę syna Józefa podsołtysem.

W obrębie gminy **Bełchatówek** usunięci zostali ze swych urzędów sołtysi: Gotfryd Hübner w Maryance i Józef Hofmann w Józefowie. W miejsce ich zamianowano Jana Weisnera sołtysem w Maryance a Andrzeja Stepnia sołtysem w Józefowie.

W końcu zamianowano w obrębie gminy **Gorzkowice** Michała Gołkowskiego sołtysem w Gorzkowicach, w miejsce usuniętego z urzędu Jana Klekocińskiego.

91.

Otwarcie etapowych urzędów pocztowych w obwodzie piotrkowskim.

Ustęp II. Obwieszczenie № 71, zawartego w Dzienniku urzędowym Część VI. z 20 lipca 1915 należy o tyle sprostować, że prócz wymienionych tam etapowych urzędów pocztowych II klasy ustanowiony został również etapowy urząd pocztowy II. klasy w Gorzkowicach, któremu przydziela się do odbioru poczty gminy Parzniewice, Rozprzę, Kamieńsk i Gorzkowice.

W ustępie 12. należy dodać, że prywatne pakiety pocztowe będą również w etapowych urzędach pocztowych II klasy wydawane.

92.

Podatek gruntowy i podymny; odpisanie zaległości po koniec roku 1914.

C. i k. naczelna Komenda armii upoważniła wojskowy Zarząd gubernialny w Piotrkowie do nieściągnięcia od ludności wiejskiej zaległych jeszcze za rok 1914 podatków realnych (gruntowego i podymnego) i do odroczenia ustawowych terminów zapłaty tych podatków za rok 1915 aż po sprzucie tegorocznego żniwa z tem, że kwoty, ściągnięte już na poczet zaległości tych podatków z roku 1914 mają być policzone na rachunek podatków na rok 1915.

O tem, że c. i k. Zarząd gubernialny skorzystał z tego upoważnienia świadczącego o największej życzliwości i troskliwej opiece nad ludnością zajętego obszaru, zawiadamiam ludność obwodu, nadmienając, że c. i k. wojskowy Zarząd będzie się starał o przyznanie ułatwień i ulg także dla ludności miejskiej w spłacie podatku przypadającego od miejskich posiadłości tj. podatku od nieruchomości a ewentualnie także i podatku tzw. mieszkaniowego.

93.

Kasyerzy gminni.

Do wszystkich pp. Wójtów gmin w obwodzie.

Jeden z pp. Wójtów prosił c. i k. Komendę obwodową, o zezwolenie, by klucz od tresoru (skarba) ogniotrwałej kasy gminnej mógł posiadać kasyer gminny, zaś klucze od zewnętrznych drzwi tej kasy Wójt i pisarz gminny.

Wniosku tego c. i k. Komenda obwodowa nie uwzględniła, albowiem w czasie zebrań gminnych z wiosną 1915 ogłoszono gminom, że wójt gminy ani też jego zastępca nie może prowadzić kasy pod żadnym warunkiem, natomiast poborem i wypłatą gotówki gminnej ma zajmować się li tylko kasyer gminny.

Kasyerowi gminnemu niewolno zaś pobierać ani wypłacać pieniędzy tak długo, dopóki pisarz gminny odnośnego dochodu lub wydatku do ksiąg kasowych nie wpisze. W ten sposób uniknie się wielu pomyłek i niedokładności a umożliwi się Urzędowi gminnemu wydawanie lub odbieranie kwitów kasowych równocześnie z poborem lub wypłatą gotówki.

Klucz zatem skrytki (tresoru) powinien posiadać Wójt gminy, a klucze od zewnętrznych drzwi kasy gminnej kasyer i pisarz gminny.

94.

Uregulowanie spożywania mąki i mięsa.

Przypomina się z naciskiem zarządzenie, na zasadzie którego nie wolno ani piekarzom ani też w prywatnych piecach piekarskich ludności cywilnej wypiekać chleba z czystej mąki żytniej.

Chleb wolno piec jedynie z 75% (trzech czwartych części) czystej mąki żytniej z 25%-ową (jedną czwartą część) domieszką mąki jęczmiennej, kukurudzianej, lub kartoflanej.

Wyrób pieczywa białego jest w ogólności wzbroniony.

Dla ograniczenia używania mięsa, dwa razy tygodniowo t. j. **we wtorek i piątek niewolno mięsa sprzedawać.**

95.

Przeznaczenie grzywien pieniężnych na cele humanitarne.

Wszystkie grzywny pieniężne, które wedle rosyjskich praw przypadają skarbowi państwa, jak również sumy, uzyskane ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów obraca c. i k. Komenda obwodowa na wsparcia dla ubogich, tudzież cele humanitarne.

Zarządzenie niniejsze nie narusza postanowień § 73. wojsk. ustawy karnej, tudzież § 21. przepisów wykonawczych do ordynacji cłowej z 31. Maja br. № 16. Dz. rozp. Zarz. Wojsk., odnoszącego się do przeznaczenia sum pieniężnych, uzyskanych z kar za przekroczenia wspomnianej ordynacji cłowej.

96.

Otwieranie prywatnych szkół początkowych.

Do pp. Wójtów wszystkich gmin w obwodzie.

W myśl § 10 rozporządzenia Naczelnego Komendanta armii z dnia 7 marca 1915 r. (Dzien. rozporządzeń c. i k. Zarządu Wojskowego w Polsce, część II), zawiadamia się że prywatne szkoły początkowe prowadzone być mogą tylko za osobnem zezwoleniem Władz wojskowych. Gdyby więc czyta gmina, czy stowarzyszenie, czy też jakaś osoba prywatna chciała w roku szkolnym 1915/16 prowadzić istniejącą już poprzednio szkołę prywatną, lub też założyć nową należy wnieść do c. i k. Komendy obwodowej odpowiednią prośbę.

Przed załatwieniem takiej prośby niewolno pod żadnym warunkiem prywatnej szkoły otwierać.

Panów Wójtów (Sołtysów) czyni się za wykonanie niniejszego rozporządzenia osobiście odpowiedzialnymi.

Wszelkie podania o zezwolenie na otwarcie prywatnych szkół należy przedkładać za pośrednictwem gminy, która daną prośbę winna urzędownie zaopiniować.

97.

Uznanie dla wójta gminy w Goleszach.

Konstanty Kowalczyk, wójt gminy Golesze dokonał w obrębie swej gminy naprawy wszystkich dróg gminnych i odbudowania mostów, a gdy prócz tego spełnia swój urząd należycie i ku pożytkowi mieszkańców gminy wyraża mu się urzędowo uznanie i podziękowanie. Ponadto przyznaje się wspomnianemu wójtowi remunerację w kwocie 100 koron.

98.

Kary sądowe.

Wyrokami sądu wojkowego c. i k. Komendy obwodowej w Piotrkowie skazani zostali:

1) wyrokiem z d. 6 lipca b. r., pisarz gminny ze Srocka, Wincenty Stępniewski za zbrodnię przeciw sile zbrojnej państwa popełnioną przez ukrywanie amunicji i broni, jedynie ze względu że przeciw nałożeniu nań kary śmierci zachodziły formalne przeszkody, na karę ciężkiego zastrzonego więzienia przez przeciag ośmnastu lat.

2) wyrokiem z d. 9 lipca b. r. Franciszek Waszczyk z Milejowa za zbrodnię kradzieży nafty z latarni kolejowej na karę 6-cio miesięcznego ciężkiego więzienia.

3) wyrokiem z d. 12 lipca b. r. Michał Kędzierski z Wolborza za zbrodnię przeciw sile zbrojnej państwa popełnioną przez ukrycie broni i amunicji—jedynie ze względu iż z formalnych powodów nie mógł być postawiony przed sąd doraźny—na karę ciężkiego, zastrzonego więzienia przez dziesięć lat.

4) wyrokiem z d. 16 lipca b. r. Franciszek Doliński z Rozprzys za zbrodnię oszustwa popełnioną przez złożenie fałszywych zeznań przed sądem, jak również za zbrodnię oszczerstwa popełnioną równocześnie przez fałszywe obwinienie na karę ciężkiego i obostrzonego więzienia przez dwa lata.

99.

Jadowite węże.

Do wszystkich gmin (oprócz Piotrkowa)

Bardzo częste pojawienie się w Królestwie Polskiem jadowitych żmij krzyżowych i piaszkowych powoduje, że corocznie w cieplej porze roku wielka ilość ludzi i zwierząt doznaje pokąsania i przez to popada w ciężką, a niekiedy nawet i śmiertelną chorobę.

Wobec tego jest rzeczą konieczną—wytępić ile możności radykalnie jadowite węże.

Należy więc ludności w odpowiedni sposób polecić, aby polowała na jadowite węże; za każdego zabitego a rozpoznanego jako jadowitego węża wypłaci Komenda obwodowa nagrodę w kwocie 50 halerzy.

Aby ułatwić rozpoznawanie wymienionych jadowitych węzów i pouczyć o pierwszej pomocy w razie ukąszenia, zwraca się uwagę na pouczenie, które w odpowiedniej ilości załącza się celem rozplakatowania.

100.

Rachunkowość w gminach.

Do wszystkich pp. Wójtów gmin.

W ślad za rozporządzeniem z dnia 28/4 1915 L 2713/15 zarządzam co następuje:

Podstawę zaprowadzenia nowej rachunkowości w gminach, stanowi rok 1914, za który nowe główne księgi kontowe tudzież nowe główne dzienniki kasowe w niżej podany sposób bezzwłocznie założyć należy.

W zasadzie założone być mają te księgi:

A) dla administracyjnego funduszu gminy ogólnej

B) dla funduszu karnego (ubogich) i

C) w miasteczkach, dla miejscowego funduszu miasteczkowego.

Główne księgi kontowe prowadzone być mają w sposób systematyczny osobno dla dochodów a osobno dla wydatków w odrębnych tomach, zaś główne dzienniki kasowe w sposób chronologiczny w jednym tomie.

Główne dzienniki kasowe:

Dochody i wydatki z roku 1914 należy z dotychczasowych ksiąg, przenieść do nowych głównych dzienników kasowych.

Pierwsze pozycje stanowiąc będą pozostałości kasowe z 31 grudnia 1913.

Po stwierdzeniu zgodnego przeniesienia wszystkich pozycji ze starych ksiąg do nowych głównych dzienników kasowych, należy główne dzienniki kasowe rachunkowo zamknąć a ewentualne pozostałości kasowe przenieść w tych samych głównych dziennikach kasowych jako pierwsze pozycje dochodu na rok 1915.

Następnie należy tak samo jak za rok 1914 poprzemnieść wszystkie pozycje dochodów i wydatków z roku 1915 z dotychczasowych ksiąg do nowych głównych dzienników kasowych po czas ostatni, i zaniechać już dalszego prowadzenia dotychczasowych ksiąg kasowych.

Główne księgi kontowe:

Wszystkie dochody i wydatki należy z nowych głównych dzienników kasowych w systematycznym porządku, więc według poszczególnych rubryk dochodów lub wydatków, wpisać (zakontować) w głównych księgach kontowych.

W podobny sposób, jak główne dzienniki kasowe należy także i główne księgi kontowe za rok 1914 rachunkowo zamknąć, następnie pozostałe z końcem roku 1914 zaległości przenieść w odnośnych rubrykach na rok 1915, uzupełnić rok 1915 przypisaniem należności na podstawie zatwierdzonego za rok 1915 preliminarza i rozkładu podatków gminnych, dochody i wydatki z roku 1915 po czas ostatni z głównych dzienników kasowych do głównych ksiąg kontowych należy przenieść, (zakontować) i następnie już te księgi równocześnie z głównymi dziennikami kasowymi nadal prowadzić.

Wszystkie dochody i wydatki mają pełnomocnicy gminy peryodycznie kontrolować, przyczem przestrzegać należy, że kwoty z przedziałek ksiąg kontowych «Uiszczenie» każdego funduszu, muszą być zgodne z wynikłościami dochodów i wydatków głównego dziennika kasowego odnośnego funduszu.

Stan kasy gminnej w gotówce i walorach z każdego miesiąca ma być do 3 następnego miesiąca na przepisany druk c. i k. Komendzie obwodowej wykazany, a to korony czarnym, marki fioletowym, ruble czerwonym atramentem.

Z końcem każdego słonecznego roku mają gminy na podstawie rachunkowo zamkniętych głównych ksiąg kontowych sporządzić na nowych drukach roczne zamknięcia rachunków i inwentarze majątku gminnego i przedłożyć je zebraniu gminnemu do powzięcia uchwały a w terminie do końca lutego c. i k. Komendzie obwodowej do zatwierdzenia.

Księgi gminnych kas pożyczkowych prowadzić należy w sposób dotychczasowy, jednakowoż zamknięcia rachunków należy na nowych drukach sporządzać i wraz z innymi zamknięciami rachunków przedkładać.

Zamknięcia rachunków i inwentarze majątku gminnego za rok 1914 po należytem ich sporządzeniu i przejrzeniu przez Zebranie gminne, należy c. i k. Komendzie obwodowej jaknajrychlej przedłożyć.

101.

Dar austro-węgierskiego Komitetu zapomogowego.

W dalszym ciągu notatki, zamieszczonej w III części Dziennika urzędowego z dnia 14 maja b. r. № 40, zawiadamia się, że austriacko-węgierski Komitet zapomogowy dla obszarów zajętych przez c. i k. wojska w Polsce (Wiedeń I. Wallnerstrasse I. a.) przysłał ponownie do rozporządzenia c. i k. Komendy obwodowej w Piotrkowie znacniejszą kwotę a mianowicie 7500 koron na zakupno środków żywności dla ubogiej ludności, dotkniętej najsrożej skutkami wojny.

W myśl życzenia wspomnianego Komitetu rozdziela się powyższą kwotę między następujące parafjalne komitety ratunkowe z wyraźnem zastrzeżeniem, że użyta być ma na zakupno środków żywności i innych najniezbędniejszych przedmiotów dla najuboższych (bez różnicy narodowości i wyznania).

1.	Komitet	ratunkowy	m. Piotrkowa	.	.	.	.	2000 k.
2.	"	parafialny	w Piotrkowie	.	.	.	.	500 k.
3.	"	"	Bełchatowie	.	.	.	.	1500 k.
4.	"	"	Szczercowie	.	.	.	.	750 k.
5.	"	"	Gorzkowicach	.	.	.	.	250 k.
6.	"	"	Grocholicach	.	.	.	.	250 k.
7.	"	"	Rozprz	.	.	.	.	500 k.
8.	"	"	Wolborzu	.	.	.	.	500 k.
9.	"	"	Sulejowie	.	.	.	.	750 k.
10.	"	"	Kamińsku	.	.	.	.	500 k.

Z użycia powyższych kwot mają komitety parafialne prowadzić dokładne rachunki, które w swoim czasie należy przedłożyć c. i k. Komendzie obwodowej.

C. i k. Komenda obwodowa czuła się zniewolona złożyć wspomnianemu na wstępie komitetowi, którego dobroczynna działalność ani na chwilę nie ustaje, imieniem obwodu piotrkowskiego najserdeczniejsze podziękowanie.

102.

Epidemia Czerwonki.

Do wszystkich gmin i Pana c. i k. Komisarza rządowego miasta Piotrkowa.

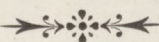
Czerwonka jest zaraźliwą chorobą, która w rosyjskiej Polsce występuje od dawna późnem latem i jesienią.

Podczas gdy poprzednimi laty występowała czerwonka zwykle sporadycznie, obecnie ilość chorych na czerwonkę jest uderzająco wielka.

Tę okoliczność odnieść należy do obecnych niekorzystnych stosunków życiowych i mieszkaniowych. Tem się też tłumaczy obecna szczególnie wysoka śmiertelność na czerwonkę.

Do dzisiejszego numeru Dziennika urzędowego dołącza się pewną ilość pouczeń o czerwonce, które należy rozplakatować w odpowiedni sposób.

Lekarzom i fclcerom należy zwrócić uwagę, że mogą zamawiać w Komendzie obwodowej naczynia do zabierania próbek stolca celem bakteriologicznego zbadania w wypadkach wątpliwych.

Pouczenie o jadowitych wężach.

Fig. 1. ŻMIJA KRZYŻOWA.

W rosyjskiej Polsce występują tylko 2 rodzaje jadowitych węzów: żmija krzyżowa i piaskowa.

Żmiję piaskową (Fig. 2) najłatwiej rozpoznać po długim do 5 mm. umieszczonym na pysku rożku.

Dochodzi ona długości 1 metra. Na grzbiecie znajduje się jednolita zygzakowata pręga na szarobrunatnem tle, spodnia zaś część ciała jest ciemnoszara, a spodnia część ogona jest barwy jasno czerwonej.

Żmija krzyżowa (Fig. 1) jest stosownie do płci i wieku rozmaicie zabarwiona i naznaczona. Główna barwa części grzbietowej waha się między jasnozieloną a czarną, części zaś spodniej między ciemnoszarą a prawie czarną.

Znamiennem dla tej żmii jest cytrynowe zabarwienie końca ogona od spodu i przebiegająca wzdłuż całego grzbietu zygzakowata linia barwy od oliwkowej aż do czarnej, która to linia wraz z 2 poprzecznie ciągnącemi się na ciemieniu smugami tworzy «krzyż» żmii krzyżowej.

Trucizna obydwóch żmij wciska się przy ukąszeniu z gruczołu jadowego przez wydrążone zęby do rany i sprowadza prędko zapalne obrzmienie, które wzmacnia się coraz bardziej. W szczególnie ciężkich wypadkach może to przez sparaliżowanie oddechu doprowadzić do śmierci.

Jeżeli kogo ukąsi wąż jadowity, należy przed przybyciem lekarza, którego bezwarunkowo jak tylko można najszybciej, należy sprowadzić—podwiązać ukąszoną część ciała powyżej rany i ranę rozszerzyć czystym nożem, aby spowodować obfity upływ krwi i w ten sposób zapobiedz, aby jad nie dostał się w obieg krwi. Według doświadczenia działa bardzo dobrze obfite użycie alkoholu.

Mniej polecenia godnem jest wypalenie rany rozżarzonem żelazem, ponieważ takie rany goją się bardzo trudno, a już stanowczo odradza się wysysania rany, ponieważ bardzo lekkie zadrażnienie na wargach lub w jamie ustnej może wyssany jad wprowadzić w obieg krwi.

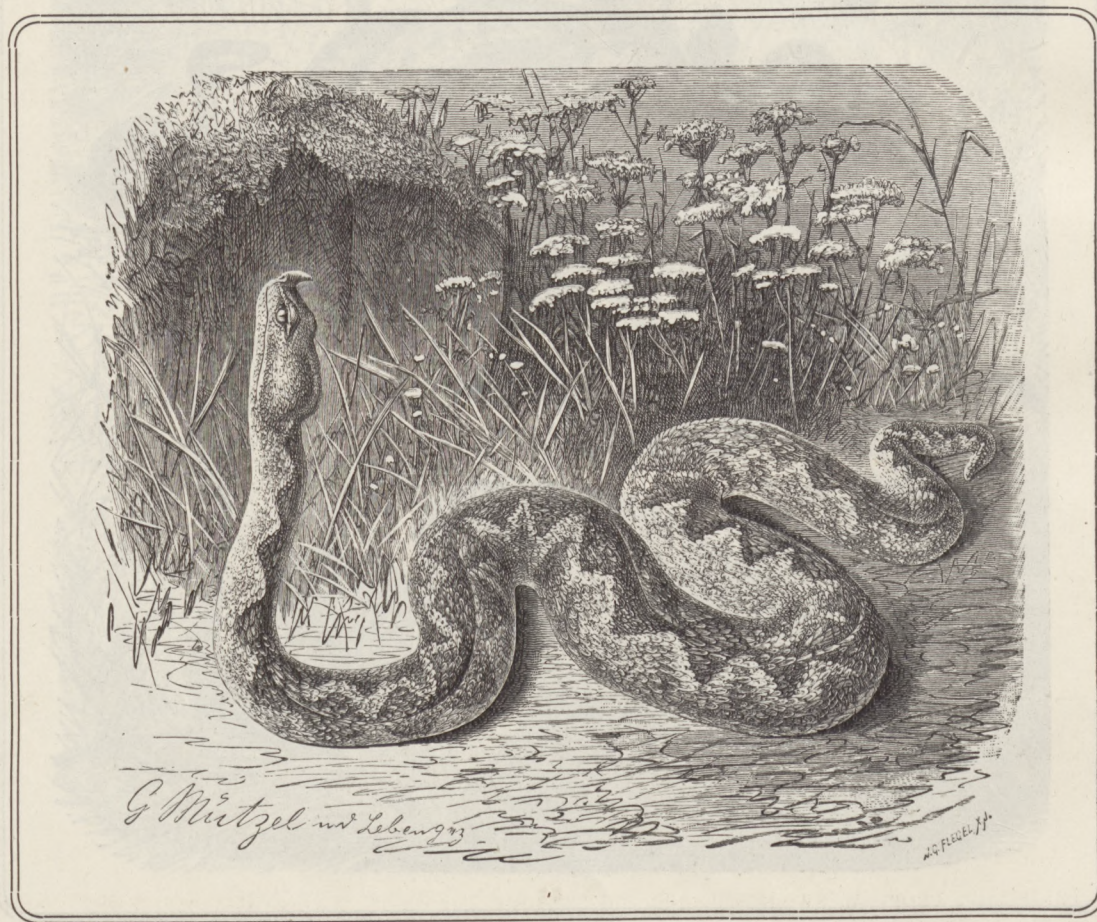

Fig. 2. ŻMIJA PIASKOWA.

Pouczenie o czerwonce (dysenteryi).

1. Czerwonka jest przenośną i zaraźliwą chorobą, która zwyczajnie pojawia się w odosobnionych wypadkach, nie rzadko jednakże, a w szczególności w miesiącach letnich epidemicznie.

2. Choroba czerwonyki występuje zwykle w kilka dni po zarażeniu się, a wyprzedzają ją czasami wodniste odchody i lekkie ogólne zaburzenia organizmu.

3. Choroba wybucha jednak najczęściej nagle, wśród silnych boleści, rozwolnienia i wśród dręczącej potrzeby wypróżnienia stolca. Boleści, które z reguły mają swoją siedzibę po obydwu stronach brzucha i w okolicy żołądka, potęgują się bardzo często aż do kolek. Wypróżnienia są rzadkie, zrazu wodniste, wkrótce jednak śluzowate i z prążkami krwi, a przy większej zawartości krwi nawet ciemno czerwone. W późniejszym stadium choroby pojawia się zamiast krwi ropa (materya). Liczba wypróżnień stolca jest bardzo wielka i może dojść podczas dnia do 20 i 30, przyczem zawartość wypróżnień jest nadzwyczajnie szczupła. Dręczącym i bolesnym jest dla chorych przedewszystkiem prawie nieprzerwana potrzeba stolca.

4. Przy odpowiednim leczeniu i pielęgnacji następuje polepszenie po 7—10 dniach. W cięższych wypadkach powiększają się odchody pod działaniem potrzeby stolca, chorzy popadają w osłabienie i niedokrwistość wskutek utraty krwi. Z powodu ogólnego wyczerpania następuje czasami śmierć. W innych wypadkach choroba przeciąga się, a chory przychodzi bardzo wolno do zdrowia, zatrzymując jednak skłonność do powtórzenia się choroby.

5. Przenośną czerwonkę wywołują gołym okiem niedostrzegalne zarazki, bakcyle czerwonyki, które osiadają na ścianach kiszek, w szczególności na kiszce grubej, a następnie wychodzą z ciała w wielkiej ilości razem ze stolicem i śluzem i dają sposobność do dalszych zarażeń.

6. Choroba przenosi się na zdrowych, albo wskutek zetknięcia się z osobami choremi, albo takimi zdrowymi, które zaraziwszy się nie podpadły same chorobie, ale chowają w sobie zarodki choroby i takowe w odchodach swych wydzielają. Choroba może powstać także wskutek spożycia mleka, albo innych środków żywności, pochodzących ze wsi, albo też z handlów, w których znajdują się chorzy na czerwonkę, lub też wskutek wypicia wody ze studni, która zanieczyszczona została odchodami chorych na czerwonkę. Spożywanie niedojrzałych owoców, surowej sałaty i t. p. rzeczy ułatwia powstanie choroby.

7. Członkowie rodziny i pielęgnujący chorych na czerwonkę, powinni w pokoju chorego nosić wierzchnie ubranie do prania. W pokoju tym nie powinni spożywać żadnych pokarmów ani też napojów, a przed opuszczeniem go zdjąć wierzchnie ubranie i przeprowadzić staranną dezynfekcję rąk.

8. Pokój chorego należy regularnie wietrzyć i każdego dnia najmniej raz moką ścierką wytrzeć. O ile podłoga odchodami chorego została zanieczyszczona, należy odnośne miejsce natychmiast zmyć środkami dezynfekcyjnymi.

9. Na odchody chorego przeznaczyc należy osobne naczynie, które wylać można dopiero wtedy, gdy zawartość tegoż poddana została dwugodzinnemu działaniu takiej samej ilości płynu dezynfekcyjnego.

10. Użyta bielizna osobista chorego, jak również bielizna pościelowa ma być złożona na dwie godziny do naczyń z dezynfekcyjnymi płynami i dopiero potem może być prana.

11. Rzeczy, które używa chory, jak naczynia do jedzenia, picia, nie mogą używać inne osoby, muszą być one po użyciu zdezynfekcyonowane przez wygotowanie.

12. O ile chory w swem własnym mieszkaniu nie może być dostatecznie odosobniony ani też nie można mu dostarczyć odpowiedniej opieki, leży w interesie tak chorego, jakoteż jego rodziny, ażeby go jaknajprędzej przenieść do szpitala, gdzie i staranniejszą opiekę znajdzie i w ogólności wcześniej pewnie wyzdrowieje, aniżeli we własnym domu.

13. Po przeprowadzeniu chorego do szpitala, po wyzdrowieniu, albo po jego śmierci, należy natychmiast zarządzić dokładną dezynfekcję mieszkania, jakoteż bielizny.

14. Zmarli na czerwonkę przedstawiają również niebezpieczeństwo dla otoczenia; dlatego też należy ciało bez poprzedniego mycia włożyć do szczelnej trumny, której spód wyłożony ma być trocinami, albo pyłem torfowym.

Wystawianie ciała w otwartej trumnie, jakoteż urządzenie styp i t. p. jest z powodu niebezpieczeństwa zarażenia zabronione.

15. Jeżeli w obejściu, w którym znajduje się chory na czerwonkę, jest studnia, należy jaknajstaranniej dbać o to, ażeby w pobliżu studni nie wylewać niezdezynfekcyonowanych odchodów albo wody po kąpieli chorego, lub pochodzącej z prania jego bielizny, ani płukać jego naczyń do jedzenia i picia, ewentualnie naczyń nocnego, ponieważ w ten sposób można łatwo studnię zakazić. To wszystko odnosi się także do potoku, albo rzeki, która płynie obok domostwa. Należy także zwracać najbaczniejszą uwagę na czystość podwórza.

16. Osobom zatrudnionym w mleczarniach, sklepach spożywczych, albo przy dojeniu, niewolno pod żadnym warunkiem stykać się z chorymi na czerwonkę.

17. Osoby, które piorą bieliznę chorych na czerwonkę, albo ją naprawiają, są szczególnie zagrożone. Dlatego też z całym naciskiem radzi się im, ażeby podczas pracy ani nie jadły, ani też nie piły nic, a po ukończeniu roboty jaknajstaranniej się oczyściły i przeprowadziły dezynfekcję. To samo odnosi się także do tych osób, które mają chować ciała zmarłych na czerwonkę.

